

Obsah

1 ÚVOD	7
2 CHYBA VE VÝUKOVÉ KOMUNIKACI	11
2.1 Definice chyby v žákovské odpovědi	11
2.1.1 Chybová situace a vliv učitelských otázek	13
2.1.2 Kategorizace chyb v kontextu výuky českého jazyka	15
2.2 Pojetí žákovské chyby a její role ve výuce	17
2.2.1 Chyba jako nástroj kontroly: behavioristické pojetí	18
2.2.2 Chyba jako prostředek podpory učení: konstruktivistické pojetí ...	19
3 KOGNITIVNÍ A AFEKTIVNÍ ROVINA UČITELSKÉ PRÁCE S CHYBOU	24
3.1 Individuální dispozice učitele pro práci s chybou ve výuce	25
3.2 Tvorba klimatu pro práci s žákovskou chybou	28
3.2.1 Sociální rovina významu žákovské chyby a role učitele	28
3.2.2 Individuální prožívání chyby žákem v rovině emocí a motivace ...	31
3.3 Role zpětné vazby učitele při opravě žákovské chyby	35
3.3.1 Proces opravy žákovských chyb	36
3.3.2 Zpětná vazba na chybu v žákově odpovědi	39
3.3.3 Diferenciace v distribuci zpětné vazby pro opravu chyby	43
4 PŘEDSTAVENÍ REALIZOVANÉHO VÝZKUMU	47
4.1 Přístup k realizaci výzkumu a interpretaci empirických dat	49
4.2 Vstup do terénu a metody sběru dat	51
4.2.1 Pozorování a záznam interakčních dat	52
4.2.2 Metoda rozhovoru	54
4.2.3 Použití dat o prospěchu žáků a komunikační aktivitě	55
4.3 Popis datového korpusu	55
4.4 Analýza empirických dat	57
4.5 Reflexe použitých metodologických postupů	58
4.5.1 Kritéria kvality výzkumu a etické aspekty	58
4.5.2 Limity výzkumu	61
5 PŘÍSTUP UČITELŮ K CHYBÁM A IDENTIFIKOVANÉ ČINNOSTI V RÁMCI VÝUKY	64
5.1 Snaha o proměnu negativního pojetí chyby u žáků	64

5.1.1 Strach z chyb a klíčová role učitele	65
5.1.2 Akceptování negativních reakcí na žákovskou chybu	72
5.2 Ochrana pasivních žáků před chybou a jejich podpora	74
5.2.1 Podpůrná interakce	76
5.2.2 Vylučování z komunikace a řešení chyb	78
5.3 Využití chyby jako signálu k opakování učiva	82
5.3.1 Dodatečné vysvětlení správného řešení	86
5.3.2 Řešení četných chyb	88
5.4 Produktivní práce s chybou	92
5.4.1 Podpora při modifikaci chybného řešení	92
5.4.2 Podpora žáků v diskuzi	97
6 ROZHODOVÁNÍ UČITELŮ V CHYBOVÉ SITUACI	104
6.1 Aspekty vstupující do rozhodování v chybové situaci	105
6.1.1 Znalosti a přesvědčení učitele	105
6.1.2 Cíl učební úlohy	107
6.1.3 Charakteristika žáka	108
6.1.4 Typ žákovské chyby	109
7 ZÁVĚR	111
SUMMARY	118
BIBLIOGRAFIE	121
SEZNAMY	133
Seznam tabulek	133
Seznam obrázků	133
Transkripční značky	133
REJSTŘÍK	135